

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtek in velja s politično vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četr leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge Evropejske države 6 K. Sicer hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5. — Naročnina, inserate in reklamacije. — Inserate se plačujejo od enostopne pettivrste za enkrat 48 vin., ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratno oglasje primeren popust. V oddelku „Slovenski gospodar“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Neizpolne reklamacije se politično preskače.

Bodočnost Jugoslavije in Nemške Avstrije.

Zadnja poročila, ki prihajajo iz Nemške Avstrije in Nemčije sploh, nam kažejo, kakšna usoda čaka tamkaj ljudstvo. Primanjkuje jim vsega, kar rabi človek za vsakdanjo potrebo, zlasti je veliko pomanjkanje živil. In če se živila po velikem prizadevanju dobijo, je cena tako visoka, da jo navaden človek komaj in komaj plača. Odtod izvira tudi nadvse žalostni dogodki, n. pr. poboji, upori, demonstracije, revolucija itd., kakor nam poročajo časopisi iz Dunaja, Gradca, Budimpešte, Monakovega in iz drugih večjih in manjših mest Nemške države. Na Dunaju n. pr. že dolgo časa nimajo mesa in ga menda tudi dolgo še ne bodo dobili.

Ako primerjamo z vsem tem razmere v naši državi, moramo pač hvaliti Boga, da smo tako srečni, da prebivamo v Jugoslaviji. Sicer tudi v naši državi še ni vse tako, kakor si želimo in kakor bi moralo biti, a vidimo, da se razmere vsak dan izboljšujejo, dočim se v Nemški Avstriji vsak dan slabšajo. Naša država je že po svoji legi in po svojih naravnih zakladih tako bogata, kakor gotovo nobena druga država, ki je nastala na razvalinah stare Avstrije. Pa ne samo bogata, tudi lepa je naša država. Sinje morje, rodovitna polja, visoki hribi, sploh vse, kar stori kakšno deželo lepo in zanimivo, imamo v naši državi. Pri nas se bo razvijala trgovina in obrt, zlasti pa bode napredovalo kmetijstvo, kajti naša država je že po naravi kmetijska (agrarna) država. Zemlja ne bo več last tujih in nam sovražnih grofov in baronov, temveč last kmeta, last, ki mu je nihče ne bo mogel odvzeti ali prodati.

Pred kratkim sem govoril z Nemcem iz Nemčije, ki je prepotoval mnogo sveta in videl veliko dežel, a je radovoljno priznal, da lahko mirno in nepristransko pritrđi, da je brezdvomno najlepša in najbogatejša država naša Jugoslavija. Nek drug Nemec, ki je bil tukaj v Mariboru v službi, a je sedaj odpuščen in se mora preseliti v Nemško Avstrijo, mi je izjavil, da bi srčno rad ostal tukaj, kjer nas čaka sreča in blagostanje, ako bi mu bilo le količkaj mogoče opravljati še nadalje službo. Ker pa ni zmožen slovenskega jezika, mora oditi ter si iskati nove službe in kruha — česar pa v Nemški Avstriji silno primanjkuje.

Zato pa bodimo ponosni in veseli, da smo v Jugoslaviji! Če res tupačam še ni vse v redu, če se ne vrši vse po naših željah, potrpi malo, kmalu bode boljše. Oblasti se trudijo in prizadevajo kolikor mogoče ugoditi vsem željam in zahtevam kmetijskega ljudstva, toda naenkrat ni mogoče iz prejšnjega zavoženega gospodarstva narediti raj na zemlji. Gotova in nepobitna resnica pa je, da nas čaka v Jugoslaviji lepa in vesela bodočnost, dočim bode v nemški državi sledil političnemu tudi popoln gospodarski polom.

Kako se živi v Nemški Avstriji.

Nemčurji po naših mestecih in trgih, ki so se dozdej čutili nad vse velike v svojih nemškutarski glorijski, skušajo še vedno begati ljudstvo. Včasih se jim posrečijo prav otročje stvari. V slovenjgraškem okraju hočejo prepričati okoliške kmete, predvsem njihove kavaljubne ženice, da Jugoslavija nikakor ne bo srečna država. Za tehten dokaz navajajo okolnost, da pri nas primanjkuje — sladkorja. — Kako bi se pod Nemško Avstrijo čisto drugače, sladko živelo, kjer je baje sladkorja dovolj! — A

ravno glede sladkorja toži neki Dunajčan v zasebnem pismu, ki ga pošilja v naše kraje, in ki v njem blagruje nas, ki smo lahko siti, da dobe tam sladkor samo še pod roko, če plačujejo 25—30 K za kilogram. Sorazmerna je cena drugim živilom. Kilogram masti stane 90 kron, moke 26 kron, krompirja 5 kron in eno jajce 2 kroni.

Mislím, da bi se vsak Nemec rad odpovedal drago odkupljeni sladki kavi, če bi smel za to zajemati z našim kmetom iz skupne skledice.

Krvavi dogodki v Gradcu.

Prokletstvo, ki so si ga Nemci kot povzročitelji svetovne vojne nakopali, se že kaže vsepovsod, ne samo v Nemčiji, ampak tudi v Nemški Avstriji. Ljudstvo je izmorgano in izstradano. Po velikih mestih, zlasti na Dunaju in v Gradcu, je na tisoče oseb, ki so brez obleke, brez obuvala, brez vsakdanjih živil in brez vsake službe, in ki vse to zahtevajo od države. Nemci so tekom svetovne vojne razvneli in razpalili v svojem vojaštvu vse strasti, zlasti brezmejno sovražnost nasproti Slovanom. Sedaj pa, ko je postalo pomanjkanje stanovanj, živil in obleke že neznosno, se je začela v nemškem vojaštvu obračati razpaljena strast proti lastnim voditeljem, ki pa nimajo za izstradanje množice ničesar drugega, nego prazne obljube in strojne puške.

Dne 20. febr. je v Gradcu izbruhnil punt pri vojaštvu, ki se je zbralo v velikem številu na dvorišču Andrejeve Sole in se nato v sprejedu podalo pred grad in nato k zborovanju na takozvani »Trg svobode« ali »Frajhajtspalac.« Vojaštvo je nosilo tablice z napisom: »Naj živi socialna republika, naj živi svetovna revolucija!« Kjerkoli so zasačili kakega častnika, so mu iztrgali zvezde z ovratnika. Na častnike so vprizorili pravcati lov. Vojaštvo je vdrlo v kavarne, ustavljalo cestne vozove in vozove tramvaja ter vpilo, tulilo in žvižgalo kot pobesnelo. Nato se je podalo vojaštvo in ogromna množica ljudstva, ki je pobijala šipe, ropala ter plenila, na zgoraj imenovani trg, kjer so govorili razni govorniki, ki so zahtevali nadaljnje izplačevanje podpor, odpravnino za vsakega moža 600 K, živila in obleke. Posebno odposlanstvo je lete zahtevalo, da se zahtevam ugodu v 24 urah, ker bi se sicer vojaštvo in množica morala vnovi zbrati na imenovanem trgu in bi prišel za ta slučaj za Gradec dan, kakršnega še ni doživel.

Ker vlada v danem roku ni ugodila zahtevam, se je dne 22. febr., popoldne ob dveh, v ovič začela zbirati ogromna množica ljudstva in vojaštva po vseh ulicah in trgih ter hotela korakati v sprejedu na »Trg svobode« k zborovanju. Toda vlada je zaprla in zastražila vse dohode na imenovani trg z oboroženim dijaštvom in policijo. Zborovanja so se vršila v manjših obsegih na Murskem in na Glavnem trgu, kjer je prišlo do krvavih spopadov. Padati so začeli strelji iz pušk in tudi strojnice so začele rožljati. Množica je zbežala na vse strani. Krvavi spopadi so zahtevali večje število človeških žrtev. Kakor je na podlagi policijskih poročil sedaj ugotovljeno, je bilo 6 mrtvih in 13 ranjenih. Še le ob 11 uri popoldne je zavladal mir.

Demonstracije in rabuke v Gradcu so prenehale. Voditelje prekucije so zaprli. Aretiranih je nad 100 oseb. O trajnem miru pa ni govora, ker nezadovoljneži na tistem rovarijo.

Krvavi dogodki v Gradcu so značilni za revolucionarnega duha, ki prešinja nemško vojaštvo in ljudske množice, ki se ne dajo več zadovoljiti

s praznimi obljubami in s hujskanjem proti Slovanom, marveč zahtevajo kruha in oblačil. Gorje nemškemu kmetu, ako se bo dub roparja in plenjenja, ki preveva množice po mestih, razširil tudi na deželo. Toda kakor kažejo vsa znamenja, kot preteča lakota, brezposelnost, preobilica častnikov in uradnikov, prazne blagajne itd., je položaj v Nemški Avstriji tak, da utegne vsak čas priti do splošne revolucije.

Francoska odposlanca v Celovcu.

V četrtek, dne 20. februarja sta prispela v Celovec po naročilu generalnega štaba francosko-orijske armade, generalštabni stotnik g. R. Voulande in g. dr. Reverdu, da se prepričata na licu mesta o sedanjih razmerah na Koroškem. Francoza je spremljal kot tolmač odvetnik dr. Rapoc iz Maribora. V pisarni dr. Müllerja se je vršilo ob 9. uri dopoldne posvetovanje o prebranjevalnih razmerah med koroškimi Slovenci, katerega so se udeležili gg. dr. Hočevar, dr. Pintar, dr. Gožič, Baudek in kmet Matija Prosekar iz Kotmarevasi. Naenkrat vdere v pisarno celovski redarstveni svetnik ter v odurnem glasu vpraša francoska gospoda, odkod prideta, kam gresta in kaj delata v Celovcu. Francoza sta povedala, kdo da sta, ter izjavila, da odklanjata vsako odgovor, ker imata od svojega poveljnika nalogo, nabirati informacij, ki se jima zde potrebne.

Redarstveni svetnik je nato odšel, a čez 10 minut se je zopet vrnil in sicer v spremstvu majorja Klimanna, ki je v imenu koroške civilne in vojaške nemške uprave odklonil vsako odgovornost za varnost vseh prisotnih.

Med tem se je zbrala okoli jugoslovenskega avtomobila, ki je stal ob vhodu v Kramerjevo ulico, divje kričeča druhal, med katero je bilo videti mnogo vojakov, ki so burno zahtevali, da hočejo biti tudi zaslišani. Na željo koroških slovenskih zastopnikov sta bila francoska častnika pripravljena, sprejeti dva nemška častnika k posvetovanju. Dr. Rapoc je pozval množico, naj pošlje dva častnika v posvetovalnico, toda izkazalo se je, da med množico sploh ni nobenega častnika, pač pa sta skočila očitno vinjen mornarski narednik in en četovodja naprej ter izjavila, da v Celovcu vlada sedaj vojaški svet in da ona kot člana vojaškega sveta zahtevata, da se lahko udeležita posvetovanja s Francozom. Francoska častnika sta odklonila sprejem teh zastopnikov, nakar sta podčastnika sama vdrila v pisarniško sobo. Vsled tega sta Francoza izjavila, da jima v takšnih razmerah ni mogoče nadaljevati informacij in da sta o sedanjem položaju v Celovcu na podlagi teh dogodkov že dovolj poučena.

Nato sta se namenjala odpeljati v deželni dvorec k poveljniku koroških nemških čet, podpoveljniku Hüngertu, da se pritožita proti nastopu udeleženih organov in razsajajo-